

удосконалення процесів прийняття рішень, підвищення гнучкості та реагування на кризові ситуації, а також розвиток інноваційних методів управління;

– підвищення прозорості та демократичності в управлінні, що сприятиме збільшенню довіри до управлінських структур, запобігаючи виникненню внутрішньої ентропії, та дозволить зменшити вплив гібридних загроз на систему управління шляхом підтримки громадянського суспільства та захист прав і свобод громадян.

1. Білоконь М. В. Подолання інституційної ентропії в умовах гібридної війни. *Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів* : зб. наук. матер. XXIII Міжнар. наук. конгресу (м. Харків, 27 апр. 2023 р.). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 61–65.

2. Гришко С., Черніков Д. Чому демократичні системи не можуть бути джерелом гібридних загроз. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці* : Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 лист. 2022 р.). Київ : ДУІТ ; ХНУРЕ. 2022. С. 153–156.

3. Дубас Ю. В. Політико-економічні чинники стабільності інституційної системи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : «Економічні науки»*. 2023. № 8. URL : <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16934022476065.pdf>.

4. Лаврусь В. Порівняльний аналіз стійкості систем публічного управління в демократичних та авторитарних режимах до деструктивних інформаційно-психологічних впливів. *Теорія та історія державного управління*. 2021. Т. 3. № 84. С. 30–36. URL : <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/246233>.

5. Хряпінський А. П. Сфери впливу та інструменти реалізації гібридних загроз: моделі та механізми. *Державне будівництво*. 2022. Т. 2. № 32. С. 60–67. URL : <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-06>.

УДК 351.865

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/141-142

Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,

завідувач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ОПОРУ У ЗМІЦНЕННІ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ КРАЇНИ

Незадовго перед початком повномасштабної війни російської федерації проти України наша держава завершила підготовку галузевих стратегій безпеки в рамках нового циклу стратегічного планування. Основною метою цього було пояснення суспільству положень Закону України «Про основи національного спротиву» та максимальне залучення населення до захисту держави через сектори оборонної роботи, цивільного захисту та співпрацю з правоохоронними органами. Стратегія національної безпеки була розроблена з урахуванням ризиків та можливих загроз для країни від інших країн, які, на думку авторів, спричиняють нестабільність у світі. Вона відповідає на зростаючу геополітичну напруженість, екстремістські настрої та міждержавні конфлікти. У стратегії визначена лінія щодо пошуку внутрішніх та зовнішніх загроз, що націлені на руйнування економіки та традиційних цінностей країни.

Сфера оборони та політична обстановка характеризуються зростанням протистоянь і відзначаються підвищенням військової сили як інструменту досягнення геополітичних цілей учасниками міжнародних відносин. Основними завданнями у сфері оборони є не лише вдосконалення планування мобілізаційних заходів, а й своєчасне врахування змін у характері сучасних воєн та збройних конфліктів, а також необхідність удосконалення заходів технологічної незалежності в оборонно-промисловому комплексі.

Правову основу національного спротиву становлять Конституція України, Закони України, зокрема «Про оборону України» (1991) та «Про основи національного спротиву» (2021), а також інші міжнародні договори та нормативно-правові акти. Завдання руху опору включають формування опорних осередків, перешкоджання діям агресора та участь у спеціальних операціях. Завданнями підготовки громадян до національного спротиву є

створення готовності та здатності захищати Вітчизну, виховання в душі патріотизму та підготовка населення до умов життєдіяльності в умовах воєнних дій.

Прийнята стратегія національної безпеки України є не лише стратегічним документом, але й інструментом державної політики для реалізації завдань у сфері забезпечення національної безпеки на довгострокову перспективу. Вона відзначає важливість захисту прав та свобод людини і громадянина, а також підвищення добробуту суспільства. Ключовим є забезпечення національної безпеки шляхом співпраці органів влади з інститутами громадянського суспільства та організації політичних та правових заходів щодо протидії загрозам.

1. Романський І. В. Рівні забезпечення територіальної оборони органами місцевого самоврядування. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття : тези доп. учасників VII Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 09 черв. 2023 р.). Харків, 2023. С. 14–17. URL : http://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20230609/article/view/romanskyi.

2. Про основи національного спротиву : Закон України від 16.07.2021. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 41. Ст. 339.

3. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

УДК 351.741:351.941

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/142-144

Станіслав ВАСИЛЬЄВ

доцент кафедри історії
та суспільно-економічних дисциплін
Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія
Харківської обласної ради»,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО ЦИВІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Запровадження в Україні воєнного стану спричинило постановку нових завдань перед органами безпеки. Кримінальний кодекс України було доповнено новими статтями, що передбачають відповідальність за колабораційну діяльність та інші злочини, вчинення яких можливе лише в умовах воєнного стану. За таких умов здійснення демократичного цивільного контролю за дотриманням законності в діяльності правоохоронних органів є важливою умовою забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Згідно із п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» демократичний цивільний контроль визначається як комплекс здійснюваних відповідно до Конституції та законів України правових, організаційних, інформаційних, кадрових та інших заходів для забезпечення верховенства права, законності, підзвітності, прозорості органів сектора безпеки і оборони та інших органів, діяльність яких пов'язана з обмеженням у визначених законом випадках прав і свобод людини, сприяння їх ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню національної безпеки України [1]. Під час аналізу цього визначення привертає увагу той факт, що демократичному цивільному контролю підлягає діяльність не тільки органів безпеки, але й інших органів, які мають право обмежувати права і свободи людини. Наведене словосполучення вказує насамперед на правоохоронні органи, оскільки вони мають право затримувати громадян у разі вчинення правопорушення. Однак переліку правоохоронних органів, над якими здійснюється вказаний контроль, законодавство не передбачає. Також необхідно відзначити, що оцїй дефініції немає згадки про головну мету громадського контролю – дотримання прав і свобод людини.

Перелік правоохоронних органів України міститься в Законі України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». Згідно із ч. 1 ст. 2 цього закону до правоохоронних органів належать органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне